

**ALIJA
IZETBEGOVIĆ**
M U Z E J

NEWSLETTER

JU Muzej "Alija Izetbegović" Sarajevo

Broj 3/2023 maj - juni 2023.

Otvorena izložba
"Mir u snovima majki"

11. juli 1995.
Genocid u Srebrenici

Izložbe
**Otvorena izložba
 "Mir u snovima majki"**

U ponedjeljak, 10. jula 2023. godine u Muzeju "Alija Izetbegović" otvorena je izložba autora Mehdiya Salehija pod nazivom "Mir iz snova majki" u organizaciji ambasade IR Iran i Muzeja "Alija Izetbegović". Izložba donosi 50 fotografija nastalih tokom komemoracija u Potočarima u periodu 2015-2017. godine.

Šejla Cakić-Rizvanović, viši muzejski pedagog u "Muzeju Alija Izetbegović", naglasila je opredjeljenost Muzeja da istinu o genocidu u Srebrenici, kroz rad i edukativne prakse muzeja prenosi novim generacijama, jer su to vrijednosti i temeljne ideje za koje se i rahmetli Predsjednik zalagao.

Na otvorenju su se obratili i iranski konzul za kulturu pri ambasadi IR Iran, gđin. Mohammad Hossein Ansari, Nj.e. ambasador IR Iran u Hrvatskoj gđin. Saeid Khatibzadeh kao i ambasador Islamske Republike Iran u BiH Nj.e. Mashallah Shakeri koji je u svome obraćanju iskazao opredijeljenost da se genocid u Srebrenici pamti, kroz knjige ali i umjetnost. Srebrenica nije nešto što pripada prošlosti. Srebrenica pripada sadašnjosti, i budućnosti.

Izložba će otvorena do 16. jula, svakim radnim danom od 9 do 17 sati, a ulaz za sve posjetioce je besplatan.

Godišnjice

11. juli 1995.

Genocid u Srebrenici

Kad se dogodi tragedija ovog obima, nema nevinih. Svako od nas je kriv što je moguć svijet u kojem je moguća Srebrenica. Svako mora vjerovati da je mogao učiniti više. (A. Izetbegović)

11. jula 1995. godine snage VRS pod komandom osuđenog ratnog zločinca Ratka Mladića napale su Srebrenicu, koja se od aprila 1993. godine nalazila pod zaštitom UN-a. Status "zaštićene zone" nije pomogao civilima Srebrenice i okolnih sela da sačuvaju živu glavu pred ofanzivom zločinaca koji su došli da se "svete Turcima" na ovim krajevima. UN u Srebrenici nije učinio ništa da zaštiti civile.

Kada je u poslijepodnevnom satima 11. jula 1995. godine, Mladić trijumfalno ušao u Srebrenicu, pred kamerama je najavio genocid koji je uslijedio. Oko 20.000 izbjeglica slilo se pred glavnu holandsku bazu UN-a. Dok su izbjeglice ulazile za autobuse za evakuaciju, snage VRS su izdvajale muškarce i dječake iz gomile i vodile ih na streljanje. Ubijanja su trajala danima. Tijela ubijenih civila kopali su u masovne grobnice. U danima, mjesecima pa i godinama poslije, istom logističkom određenošću sakrivali su masovne grobnice, prekopavali, a tijela ubijenih premiještali, tako da se do današnjeg dana još uvijek traga za nestalima. Svake godine, u Potočarima u Srebrenici, svoj konačni smiraj nađu oni čija se tijela barem djelimično uspiju identificirati.

Godine 1997. na drugu godišnjicu genocida, Alija Izetbegović je rekao: Želim da vjerujete da činimo i da ćemo učiniti sve da vam pomognemo. Znam da to nikada nije dovoljno, ali nakon četverogodišnjeg rušilačkog rata Bosna je puna rana koje treba zacijeliti. Srebrenica je samo najveća i najdublja od njih. (...)

Za sve nas tragedija Srebrenice ostaje najveća nesreća koja se mogla dogoditi u našim životima. Prevelika nesreća za premalu Bosnu.

18. maj 2023.

MUZEJI, ODRŽIVOST I DOBROBIT

Obilježavanje Međunarodnog dana muzeja

Evropska noć i Međunarodni dan muzeja, najveća je muzejska manifestacija koja se obilježava od 1977., a kod nas u Bosni i Hercegovini od 2006. godine. Ovogodišnja tema manifestacije i Međunarodnog dana muzeja bila je 'Muzeji, održivost i dobrobit'. Muzeji igraju ključnu ulogu u doprinosu dobrobiti i održivom razvoju naših zajednica. Kao institucije od povjerenja i važni činioци u društvu, muzeji se nalaze u jedinstvenoj poziciji da podstaknu pozitivne promjene.

Cijeneci vrijednosti kulture, predsjednik Alija Izetbegović je rekao: „Naša djeca moraju znati da su nasljednici jedne bogate i žive kulture. Tom kulturom mi se možemo ponositi pred cijelim svijetom. Moramo je čuvati i razvijati.“

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana muzeja, JU Muzej „Alija Izetbegović“ omogućio je za sve posjetioce besplatan ulaz.

Posjete

Delegacija Iranskog kulturnog centra u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“

Iranskog kulturnog centra pri ambasadi IR Iran u Bosni i Hercegovini, konzul g. Mohammad Hossein Ansari i g. Alireza Qazveh pisac i pjesnik iz Irana.

”
Nema slobode spolja. Nikada niko nikome nije poklonio slobodu. I nama ne treba ta vrsta slobode. Svaki narod mora da izbori slobodu sam, ili će nestati.
”

ALIJA IZETBEGOVIĆ

Posjete

“Prva osnovna škola” Konjic u muzeju

Dana 18. maja 2023. godine u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“ boravila je grupa učenika „Prve osnovne škole“ Konjic. Ova jednodnevna ekskurzija u glavnom gradu naše zemlje za osnovce iz Konjica u fokus je stavila kulturu i kulturno naslijeđe, pa se i Muzej „Alija Izetbegović“ našao u planu posjete. Učenici su imali priliku naučiti o bogatom intelektualnom naslijeđu koje je iza sebe ostavio prvi predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović, i osnovnim odrednicama njegovog društvenog i političkog djelovanja.

Posjete

Posjeta mladih IZ Medžlisa Breza

Dana 27. maja 2023. godine, u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“ bili su mladi Medžlisa Islamske zajednice Breza. Tokom posjete upoznali su se na naslijeđem koje je iza sebe ostavio prvi predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, Alija Izetbegović. O njegovom životu i djelovanju upoznalo ih je stručno osoblje Muzeja, a poseban interes mladih izazvao je dio izložbene postavke naoružanja iz kućne radinosti s početka rata.

Učenici OŠ „Hamza Humo“ Babino – Zenica posjetili Muzej „Alija Izetbegović“

Dana 01. juna 2023. godine preko stotinu učenika OŠ „Hamza Humo“ Babino kod Zenice posjetilo je Muzej „Alija Izetbegović“. Grupe najmlađih učenika drugih i trećih razreda, do starijih učenika šestih razreda, radoznalo su se upoznavali sa muzejskom postavkom i životom prvog predsjednika RBiH Alije Izetbegovića. Ova velika posjeta škole „Hamza Humo“ glavnome gradu fokusirala je institucije kulture i obrazovanja, te su učenici pored našeg muzeja posjetili i druge ustanove historijske važnosti u blizini.

„Druga osnovna škola“ Srebrenik u Muzeju

Učenici VI i VII razreda „Druge osnovne škole“ Srebrenik, sa svojim razrednicima, dana 8. juna 2023. godine su posjetili Muzej „Alija Izetbegović“. U Muzeju su se upoznali sa historijom Bosne i Hercegovine kao i naslijeđem prvog predsjednika Predsjedništva RBiH Alije Izetbegovića kroz stalnu muzejsku postavku sastavljenu od ličnih predmeta i muzejskih eksponata tog perioda.

**ALIJA
IZETBEGOVIĆ**
 M U Z E J I

„Specifičnost komunističke opresije bila je njeno bezakonje upakovano u oblande zakona i forme. Ovo licemjerje stvara opću zabunu. Neki ljudi i žive i umru u takvim sistemima a da nikada ne saznaju šta je bila laž a šta istina. Vjerujući naivno štampi, vlastima, zvaničnim saopćenjima, oni stalno žive u zabludi, nehotično i nesvjesno podržavajući laž i nepravdu. Od takvih ljudi, sa zaprepaštenjem, često čujete ono naivno objašnjenje: „Pa, tako je pisalo u novinama“. Diktatura i ova neobaviještena i zaglupljena masa idu zajedno, jedno drugo omogućuju.“

Alija Izetbegović

Godišnjice

Dan Zlatnih Ljiljana – 09. maj

Dan Zlatnih Ljiljana 9. maj obilježava se u znak sjećanja na pripadnike i pripadnice Armije Republike Bosne i Hercegovine, koji su svojom ličnom hrabrošću i požrtvovanjem naročito istakli u suprotstavljanju agresoru i doprinijeli proširenju slobode.

Kao simboličan vid priznanja za njihovu požrtvovanost, ustanovljena je 1992. godine Značka „Zlatni Ljiljan“ koja je prvobitno dodjeljivana kao individualno ali i kolektivno priznanje. Do 1995. godine „Zlatni Ljiljan“ promijenilo je tri vizualne predstave, ali estetski i simbolično jednako vrijedne, i postao priznanje koje se daje samo istaknutim pojedincima. Ljiljanom su odlikovana 1.733 pripadnika i pripadnice ARBiH. Prilikom dodjele priznanja najzaslužnijim pojedincima 1998. godine, predsjednik Alija Izetbegović je rekao: „Današnji dan još nas jednaput podsjeća na sve one dane proteklih osam godina koji su istovremeno bili obilježeni i slavom i tugom, i ponosom i borbom. Ova današnja svečanost podsjetila nas je na samo jedan dio uspomene, na jedan mali dio hrabrosti i žrtve koje su učinjene za očuvanje Bosne i Hercegovine. Čestitajući dobitnicima ovih priznanja i odlikovanja, sjećajući se sa dubokim poštovanjem onih koji su posmrtno dobili ova odlikovanja, čestitajući njihovim porodicama, moja je želja samo da žrtve onih koji su učinili sve ovo za ovu zemlju ne budu uzaludne...“

Dana 10. maja obilježava se godišnjica pogibije Mehdiina Hodžića - Kapetana Senada koji je poginuo 1992. godine uspostavljajući odbranu regije SI Bosne. Sjećajući se ovog odlikovanog heroja oslobodilačkog rata, pamtimo i njegov doprinos odbrani BiH. Došao je iz Splita, dok se rat još tek slutio. Nakon devastacije i odnosa JNA prema stanovništvu kojem je svjedočio u Hrvatskoj, bilo mu je jasno šta se sprema u Bosni. U rodnoj Tuzli povezo se sa ljudima koji su počeli pripremati odbranu BiH, kroz Patriotsku ligu. Konkretni zadatak Kapetana Senada bio je rad SPECIJALNIH VODOVA. Kapetan Senad je bio specijalac, ranije u specijalnoj policiji MUP-a Hrvatske, pa je i njegov doprinos time bio važniji.

Brojni su primjeri i brojna su sela koje je posjećivao Kapetan Senad kao i drugi dobrovoljci krajem 1991. i početkom 1992. godine. Radili su neumorno, i radili su u ilegali. Sve vrijeme bili su progonjeni od strane civilnih i vojnih vlasti svoje domovine.

O vrijednosti pojedinaca poput Mehdiina Hodžića tek saznavamo i učimo. Posljednja dva dana života komandanta Mehdiina Hodžića protekla su u velikim bitkama. 10. maja 1992. godine neprijatelj kreće u opšti napad na Teočak, Sapnu i Nežuk. Bila je to, zapravo, bitka za Zaseok, u kome su se nalazili Komanda i borci Mehdiina Hodžića. Taj dan Zaseok je odbranjen, a život je izgubio Kapetan Senad.

Godišnjica pogibije: Kapetan Senad

Godišnjice

Dan kada je srušena Ferhadija – 7. maj 1993.

Ferhadija džamija u Banja Luci izgrađena u 16. stoljeću bila je jedan od najuspješnijih arhitektonskih ostvarenja bosanske/osmanske arhitekture tog vremena. Od 1950. godine nalazila se na listi kulturne baštine BiH, kasnije i svjetske baštine UNESCO-a kao kulturni spomenik nulte kategorije.

U noći sa 6. na 7. maj 1993. godine „nepoznate osobe“ postavile su eksploziv na Ferhadiju džamiju, sa namjerom da sruše ovu banjalučku ljepoticu. Nakon žestoke eksplozije, veći dio objekta je uništen, a jutro su dočekali munara i turbeta koji su još uvijek stajali uspravni. Do kraja dana predstavnici gradskih vlasti su minirali i munaru, pod izgovorom da predstavlja opasnost, a bageri javnih preduzeća Put i Čišćenje poravnali su prostor, izmještajući ostatke džamije po okolnim smetlištima i odlagalištima. Iste večeri srušena je i džamija Arnaudija.

Photo Credit: klix.ba

cazinjanina koji je prisustvovao ceremoniji. Za ubistvo niko nije odgovarao. Ferhadija je ipak renovirana i otvorena na dan rušenja, 7. maja, 2016. godine. Ostaje njena priča, gorka i krvava da se pamti.

Alija Izetbegović je često isticao važnost civiliziranog odnosa prema bogomoljama i kulturi uopće: „Klali su nas, žene i djeca su nam ubijana, džamije nam spaljene, ali mi nećemo ubijati ženu i djecu, nećemo paliti crkve. Jer knjiga koju poštujemo nam to zabranjuje.“

Vlasti Republike Srpske su posredstvom javnih preduzeća smišljenom i planiranom politikom, donešenom na najvišim organima uprave i vlasti, provodili etničko čišćenje Bošnjaka sa teritorije koju su kontrolisali. Rušenje Ferhadije tek je jedan oblik manifestacije te politike.

Kada je na godišnjicu rušenja 2001. godine upriličeno polaganje kamena temeljca za njenu obnovu, srpski nacionalisti napali su stotine prisutnih vjernika i zvanica, palili, tukli i kamenovali prisutne, i ubili Murata Badića,

Godišnjice

Zapaljen Orientalni institut u Sarajevu – 17. maj 1992.

Urbicid i kulturocid dvije su osnovne karakteristike agresorskog napada na Bosnu i Hercegovinu i Sarajevo. Sa ciljem da se sistematski uništi kulura i urbani horizont grada Sarajeva, granatirani su i rušeni objekti od velikog kulturnog i nikakvog vojnog značaja. Jedan takav bio je Orientalni institut u Sarajevu, kulturna riznica koja je sadržavala preko 5.000 kodeksa na orijentalnim jezicima, vilajetski arhiv sa preko 200.000 dokumenata, i biblioteku preko 15.000 knjiga, zapaljen je 17. maja 1992. godine. U dimu i sramoti nestao je kompletan njegov fundus. Spašeno je manje od 1% građe.

Od prijeratnih 5.263 kodeksa preostala su samo 52, među kojima su neki djelimično nagoreni, da svjedoče o barbarskom uništenju neponovljivog stvaralaštva zauvijek izgubljenog za svjetsku nauku i kulturu.

Orijentalni institut osnovan je 1950. godine, a najzaslužniji za njegov samostalan početak rada jeste akademik Branislav Đurđev, koji je bio uporan u namjeri da ova ustanova postane samostalna. U njemu su radili gotovo svi najbolji osmanisti s ovih prostora, te je izrastao u jednu od najuglednijih naučnih institucija u Bosni i Hercegovini u oblasti humanističkih nauka.

Na današnji dan

Prijem Bosne i Hercegovine u Ujedinjene nacije

Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija je bila izvorni član Ujedinjenih nacija o čemu svjedoči Povelja potpisana 26.6.1945. godine, a koja je ratificirana 19.10.1945. godine. Nakon disolucije SFRJ slijedi priznavanje i prihvaćanje novih članica UN-a, među kojima su bile i Republika Slovenija, Republika Hrvatska i Republika Bosna i Hercegovina.

Sarajevo je već bilo u blokadi, sa prekinutim komunikacijama sa cijelim svijetom, a Bosna i Hercegovina napadnuta sa svih strana. Ipak, na prijemu, ispred bosanskohercegovačke delegacije na Generalnoj skupštini UN-a u New Yorku prisustvovali su ministar vanjskih poslova R BiH dr. Haris Silajdžić, kao i ambasador Muhamed Sacirbey.

Doprinos bh delegacije je zaista veliki, a ogleda se prevashodno u onome što su uradili da preduprije potkopavanja puta Bosne i Hercegovine u UN, a koji su se odvijali u danima neposredno prije prijema.

Republika Bosna i Hercegovina primljena je za člana UN-a 22. maja 1992. godine, rezolucijom A/RES/46/237 koju je usvojila Generalna skupština. Nakon formalnog prijema i obraćanja dr. Silajdžića na GS, zastava R BiH zavijorila se ispred zgrade UN-a zajedno sa zastavama ostalih članica Ujedinjenih nacija.

Na današnji dan

Zločin na Kapiji – 25. maj 1995.

Masakr na tuzlanskoj Kapiji jedan je od najtežih zločina počinjenih nad civilima Tuzle tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu 1992-1995 godine. Tog 25. maja 1995. godine u 20.55 h granata ispaljena sa Ozrena sa udaljenosti od skoro 20 km, ugasila je 71 mladi život i ranila oko 150 ljudi. Šetalište ispred Kapije je bilo puno tuzlanske mladosti. Prosjek godina ubijenih civila na Kapiji je 24 a najmlađa žrtva je bio dvoipogodišnji dječak Sandro Kalesić.

Danas se navršava 28 godina od ovog stravičnog masakra, za koji je osuđen Novak Đukić, bivši oficir VRS, na 20 godina zatvora. Đukić izbjegao u Srbiju, gdje i danas živi kao slobodan čovjek.

U svojim Sjećanjima predsjednik Izetbegović osvrnuo se na ovaj teški zločin:

“Čitava naša borba bila je sukob između zla i dobra, ali kontrast između dva načela ovaj put bio je potpun: bradate ubice iz ozrenskog brloga i vedra lica mladića i djevojaka na tuzlanskom šetalištu (...) Sahrana je prvobitno bila zakazana za 28. maj, ali je obavljena 29. maja u ranu zoru. Odložena je zbog opasnosti od nove granate. Jer, neka čovjekolika čudovišta vole gađati sahrane. Tada se okupi mnogo ljudi”

Godišnjice

Dan bošnjačke nacionalne zastave -

11. maj

Dan bošnjačke nacionalne zastave ustanovljen je 11. maja u znak sjećanja na dan kada je u Novom Pazaru 1991. godine osnovano Bošnjačko nacionalno vijeće (BNV) Sandžaka, tada prva obnovljena institucija bosnjačkog naroda u Sandžaku. U vrijeme svog osnivanja Bošnjačko nacionalno vijeće bilo je odgovor na etničko čišćenje i teror kojeg je režim Slobodana Miloševića sprovodio nad bošnjačkim narodom na području Sandžaka i šire.

Simbolika obnavljanja bošnjačkih institucija u Sandžaku se svakog 11. maja obilježava blagdanom – Danom bošnjačke nacionalne zastave, kada svi Bošnjaci gdje god se u svijetu nalazili ponosno ističu nacionalne simbole, kao znak jedinstva, snage i zajedništva.

Tog dana 1991. godine, Bošnjaci Sandžaka su odigrali i igraju važnu ulogu u životima svih Bošnjaka, ne samo u Srbiji i Crnoj Gori, nego i u Bosni i Hercegovini, kao i cijelom svijetu.

Alija Izetbegović je uvijek koristio priliku, čak i tokom ratnih godina, da skrene pažnju na izrazito težak položaja Bošnjaka Sandžaka. Ukazivao je nužnost posebnog tretmana ove zajednice u okvirima država u kojima žive.

„U posljednje vrijeme vrlo je česta pojava podjela na domaće i Sandžaklije. To mogu da raade samo dušmani. Pokušavaju u to da unesu neki lažni šarm, spominjući tu i gradsku raju. Ali to je jedna teška podvala. Ne znam da li su ljudi svjesni šta čine na taj način. Mi smo opkoljeni i u Sarajevu smo svi isti, baš svi (...) Otiđite, prebrojte mezarove palih Sandžaklija oko Sarajeva, pa će se oni koji prave razdor posramiti. Ti ljudi su dali živote, oni su se borili zajedno sa nama. Konačno, to je nesretniji dio našeg naroda – onaj dio koji je poslije Berlinskog kongresa ostao tamo preko granice, preko Drine.“

Godišnjice

Početak rata u Tuzli – 15. maj 1992.

Maj u Tuzli 1992. godine proticao je u iščekivanju razvoja situacije koja je u drugim dijelovima Bosne i Hercegovine uveliko tekla krvavim pravcem.

Mnoge kasarne diljem BiH još su bile pune naoružanih vojnika kojima je upravljao politički i vojni vrh sa sjedištem u Beogradu. Nakon neuspjeha JNA u osvajanju Sarajeva 2. maja i brzom završetku rata, njeni vojnici su ostali blokirani u kasarnama tog grada i Tuzle.

Shodno ranije postignutom dogovoru koji su postigli sa bh snagama, o mirnom napuštanju kasarni u centru gradova pod kontrolom vlade RBiH, kolona JNA vojske i naoružanja uputila se iz kasarne Husinska buna, u smjeru Majevice.

Na čelu kolone bio je ppuk Mile Dubajić. Prilikom prolaska posljednje trećine kolone, sa jednog vojnog vozila otvorena je vatra prema civilima na što su snage MUP-a uzvatile vatru, pa je kolona već u prvim minutama bila razbijena.

Dva vojna kamiona koja su se pokušala probiti prema Ši Selu preciznom paljbom su zaustavljena a njihova posada eliminisana.

Tom je prilikom došlo do zapaljenja kamiona u kojima su stradali vojnici kojima je komandovao Mile Dubajić. U bici će zbog prije svega pogotka kamiona natovarenih eksplozivom (nezakonit prevoz ljudi na eksplozivu) poginuti 34 vojnika 92. motorizovane brigade JNA i 4 pripadnika tuzlanskih policijskih snaga i zvanične Teritorijalne Odbrane Tuzle. Veći broj vojnika, rezervista i starješina JNA koji su se tokom sukoba izvukli i sklonili u okolne stambene zgrade već sutradan su pušteni da odu sa ličnim naoružanjem.

Budući da događaj na Brčanskoj malti nije imao sudski epilog, ostao je podložan različitim interpretacijama u borbi za narativ.

U vremenu u kojem se odvijao, poslužio je za shvatanje i prihvatanje teške zbilje.

Ovaj događaj označava početak rata u Tuzli, a obilježava se kao Dan oslobođenja grada.

Na današnji dan

Osnovana SDA – 26. maj 1990.

U montiranom političkom procesu protiv bošnjačkih intelektualaca 1983. godine, od ukupno 59 svjedoka, 56 je saslušano po prijedlogu optužbe i tri po prijedlog odbrane. Od tog broja, izjave 23 svjedoka bile su irelevantne sa stanovišta i optužbe i odbrane, te se na njih presuda ne poziva. Od preostalih 36 svjedoka, 21 svjedok je u većoj ili manjoj mjeri izmijenio iskaz iz istrage ili ga u cjelosti porekao.

U knjizi „Sjećanja“ Alije Izetbegovića, navode se dijelovi svjedočenja tih svjedoka:

Prije početka Nermininog iskaza, predsjednik Sudskog vijeća upozorava svjedokinju da je dužna govoriti samo istinu, jer se za lažno svjedočenje krivično odgovara. Navodi i kaznu za to djelo – do pet godina zatvora. Nermina odgovara pitanjem: „Da li će me sud zaštititi ako budem govorila istinu?“ Pošto je dobila potvrđan odgovor, ona, na opće zaprepašćenje tužioca, suda, pa i svih prisutnih, izjavljuje: „Laž je sve što sam kao svoju izjavu potpisala u istražnom postupku.“

Nermina zatim objašnjava da je na iskaz iz istražnog postupka bila prisiljena. Istražitelji su uporno od nje tražili da ponavlja određenu rečenicu sve dok joj ne bi ponestalo snage da odriče. Saslušavana je u više navrata, a na kraju je sastavljen zapisnik. Kaže da je već šest dana u prostorijama policije tjeraju da uči napamet izjavu iz prethodnog postupka.

Prekjučer je dva puta pozivana u policiju i upozoravana da na sudu mora ponoviti sve što je rekla u istrazi. Na kraju je izjavila: „Ja sam vam rekla istinu. Radije ću odležati pet godina u zatvoru nego ijedan dan živjeti s mišlju da sam ja odgovorna za laži, koje će ove ljude poslati na robiju. Ako hoćete, ja mogu odmah s ovim ljudima biti suđena!“ U sali je zavladao potpuni muk. Sudija jedno vrijeme šuti, a zatim kaže svjedokinji da može ići.

(Alija Izetbegović, Sjećanja)

Na današnji dan

Zapaljena zgrada Oslobođenja i srušena džamija Magribija

„Oslobođenje ide dalje“

Početak agresije na Bosnu i Hercegovinu naročito je bio nemilosrdan prema urbanom krajoliku Sarajeva. U jednom danu zapaljena je zgrada Oslobođenja, medijskog poligona za izvještavanje o dešavanjima u zemlji, i Magribija, jedna od najstarijih sarajevskih džamija, skrivenih u urbanoj jezgri grada.

Oslobođenje se našlo na meti agresorskih napada kao najstariji dnevni list koji je aktivno izvještavao o ratnim dešavanjima iz svih dijelova Bosne. Glas Zvornika u Sarajevu čuo se dok god je dopisnik Oslobođenja Kjašif Smajlović bio živ. Važnost rada ratnih novinara bila je historijska. Upravo zbog toga na agresorskoj meti visokog prioriteta nalazila se zgrada Oslobođenja, koja je prvi put zapaljena granatama i zapaljivim mecima ispaljenim sa srpskih položaja u Neđarićima. Tokom pokušaja da se ugasi požar koji je zahvatio zgradu, smrtno je stradao vatrogasac Avdija Adžamija. Uprkos tome, ujutro je osvanuo novi broj sa porukom: „Oslobođenje ide dalje“. Nakon tri mjeseca ponovo je zapaljena, ali ovaj put dva nebodera su konačno i zauvijek srušena. Novinari ali i ostali uposlenici su u nemogućim uslovima nastavili svoj rad, kao dio kolektiva „novine koja je odbila da umre“.

31. maj Dan bijelih traka

Sjećanje na **genocid** u Prijedoru

JU Muzej "Alija Izetbegović"

Na današnji dan

Dan bijelih traka – sjećanje na genocid u Prijedoru - 31. maj 1992.

Dan bijelih traka obilježava se kao dan sjećanja na događaje koji su se počeli dešavati 31. maja 1992. godine na području opštine Prijedor.

Sa ovim danom počela je stravična kampanja progona i etničkog čišćenja nesrpskog stanovništva sa područja ove opštine. Gradske nasilno instalirane vlasti su naredile da nesrbi okače bijele čaršafe sa prozora svojih kuća, a na javnim mjestima na nadlakticama morali su nositi bijele trake. Poziv je emitiran na Radio Prijedoru 31. maja 1992. godine a glas u radiju pripadao je spikericama Seniji Džafić i Jadranki Vejo-Rečević.

Kampanja je kulminirala otvaranjem koncentracionih logora (Omarska, Trnopolje, Keraterm), torturom, mučenjem i silovanjem zarobljenih, te masovnim egzekucijama civila, muškaraca i žena, starih i djece, koji nisu bili Srbi. A nakon toga, transformisana je u zavjet ćutanja i skrivanja zločina.

U Prijedoru je ubijeno ukupno 3.173 civila, dok je 31.000 ljudi bilo zatočeno u logorima u okolini Prijedora. Od kraja maja do kraja augusta 1992. godine u Prijedoru su ubijena 102 djeteta i 256 žena. Najveći broj ubijenih, tačnije 842, pronađeno je u masovnim grobnicama Tomašica i Jakarina kosa.

Masakr u blizini Trga djece Dobrinje – Prvi masakr na Dobrinji

1. juna 1993. godine dva minobacačka projektila ispaljena s položaja VRS, iz pravca Veljina, na dječije igralište na Dobrinji ubila su 15 a ranila oko 120 civila.

Bio je treći dan Kurban-bajrama i blizu 200 ljudi okupilo se da gleda bajramski turnir u fudbalu, na improviziranom igralištu na parking u između ulica Trg djece Dobrinje i Grada Bakua.

Na današnji dan živote su izgubili Atif Bajraktarević, Mirza Deljković, Alija Godinjak, Alija Gojak, Adnan Mirvić, Kemal Mulaahmetović, Dragan Osadčij, Refik Ramić, Jusuf Razić, Munir Sabanić, Adel Selmanović, Danijel Šolaja, Damir Trebo, Asim Zagorica i Marko Žižić.

Za zločine počinjene u Sarajevu Međunarodni sud u Hagu je osudio Stanislava Galića na doživotni zatvor, Dragomira Miloševića na 33 godine i Ratka Mladića na doživotni zatvor, kao dio komandne strukture odgovorne za širenje terora među civilima Sarajeva.

BiH primljena u UNESCO

2. juna 1993. godine Republika Bosna i Hercegovina je primljena u članstvo u UNESCO-u.

Kada se nakon Drugog svjetskog rata svijet suočio sa njegovim razornim posljedicama, svjetski lideri okrenuli su se uspostavljanju mehanizama koji bi poboljšali sigurnosnu situaciju, odnosno spriječili ponavljanje destrukcije svjetskih razmjera kakav je bio i Drugi svjetski rat. Nakon osnivanja UN-a, osnovan je i niz drugih međunarodnih organizacija. UNESCO je osnovan 1946. godine sa ciljem podrške saradnje među nacijama kroz obrazovanje, nauku i kulturu kao metod pospješivanja univerzalnog poštovanja pravde, zakona, ljudskih prava i osnovnih ljudskih sloboda. RBiH je primljena u članstvo najteže ratne 1993. godine. UNESCO-ov Centar za svjetsku baštinu u Parizu predstavlja sjedište organizacije, koja operiše u svijetu sa preko 50 ureda. Bosna i Hercegovina ima prepoznata tri spomenika Svjetske kulturne baštine: Stari Most u Mostaru (upisan 2005), Most Mehmed-paše Sokolovića u Višegradu (upisan 2007.) i 22 nekropole srednjovjekovnih stećaka (2016.). Na tentativnoj listi UNESCO-a se nalazi još 11 lokacija iz naše zemlje.

“Od kada nam je u ono hladno novembarsko jutro, prije skoro četiri godine, stigla nemoguća, nevjerovatna vijest da je ubijen Stari most – kažem ubijen, jer je ovaj nauporedivi spomenik imao dušu – počeli smo da sanjamo današnji dan. Vjerovali smo da će on doći jer smo vjerovali u Bosnu. Ali, da budem iskren, ni u najsmjelijem snu nismo mogli pomisliti da će na tom plemenitom poslu san ama biti toliko ljudi iz cijelog svijeta” (Obraćanje na svečanosti povodom početka obnove Starog mosta, Mostar 29. septembar 1997. godine)

Photo Credit: alijaizetbegovic.org, avaz.ba

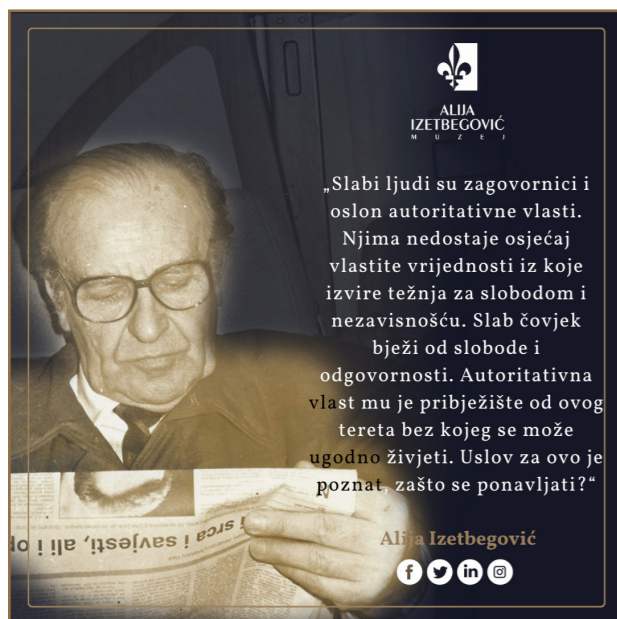
Zločin u Pionirskoj ulici u Višegradu – 14. juni 1992.

Na današnji dan, 14. juna 1992. godine u Višegradu su pripadnici specijalne vojne formacije kojom je direktno komandovao zločinac Milan Lukić, zapalili su šezdeset živih ljudi, žena, djece i starijih osoba.

Dan ranije, srpski vojnici iz okolnih sela došli su u selo Koritnik, obavijestili Bošnjake da moraju napustiti svoje domove i da će ih deportovati prema Kladnju. Zajedno sa određenim brojem Bošnjaka iz sela Sase, krenuli su prema Višegradu. Odvedeni su u Pionirsku ulicu u Višegradu, gdje su zlostavljani, opljačkani a određeni broj žena silovali su zločinac Milan Lukić i njegovi pomagači.

Zarobljene civile su potom sproveli u podrum kuće Adema Omeragića, u koji su ubacili eksplozivne naprave, i žive zapalili a u one koji su pokušavali pobjeći kroz neki od dva prozora, zločinci su pucali, te su svi, osim osam osoba, živi izgorjeli ili strijeljani prilikom pokušaja spašavanja iz žive lomače. Najmlađa žrtva žive lomače bila je beba od dva dana. U Pionirskoj ulici najviše je stradalo žrtava sa prezimenom Kurspahić, čak njih 39, svi iz sela Koritnik.

Za počinjenje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava na području Višegrada podignuto je niz optužnica. Do sada je pravosnažno presuđeno ukupno 18 zločinaca.

Godišnjice

Ovladavanje kasarnom Maršal Tito – 5. juni 1992.

5. juna 1992. godine Jugoslovenska narodna armija napustila je kasarnu Maršal Tito u opkoljenom Sarajevu.

Kasarna Maršal Tito bila je strateški objekat na trasi kojom je planirano presijecanje grada na dva dijela radi brzog zauzimanja i stavljanja pod kontrolu: sa brda Žuč na kojem je JNA već mjesecima ukopana, preko pofaličkih mahala kojim su se spustili u proljeće 1992. godine i kasarne Maršal Tito, vojnog i materijalno-tehničkog bastiona JNA u gradu, do Grbavice koja je okupirana 2. maja 1992. prema Trebeviću koji je uglavnom bio pod kontrolom agresorskih snaga.

Kasarna se našla u neugodnom položaju nakon što su borci pofaličko-velešičkih odreda potisnuli agresorske snage iz Pofalića prema Žuči u historijskoj Pofaličkoj bici. Kao vojno-artiljerijski bastion usred opkoljenog grada.

Iseljavanje jedinica JNA iz kasarne dogovoreno je tokom jednomjesečnih pregovora. Vojska je sa sobom ponijela sve što je mogla natrpati na kamione i motorna vozila. Ono što nisu pokupili za sobom su uništili. Ipak, naše jedinice su ulaskom u prostor kasarne došle do posjed značajnih količina materijalno-tehničkih sredstava koja će služiti kasnijim odbrambenim ciljevima.

Jake vojne utvrde po gradu predstavljale su ogroman uteg u svim kalkulacijama sa ratom i mirom. Predsjednik Izetbegović jedne prilike osvrnuo se na to: „Sukob je bio odlagan iz mjeseca u mjesec. On je objektivno mogao početi u ljeto 1991. godine, za vrijeme hrvatsko-srpskog rata, ali mi smo činili sve da ga izbjegnemo. U samom Sarajevu je tada bilo osam kasarni JNA, većih ili manjih. Sarajevo je bilo puno vojnika, prava tvrđava jugoslavenske vojske i bilo je nemoguće bilo šta pokušati.“

Photo Credit: Radiosarajevo

Bitka za Žuč – 8. juni 1993.

Na današnji dan 8. juna 1993. godine branio Sarajeva su napredovali sa izgonom agresorskih snaga iz sarajevskih naselja podno Žuči, prema platou gdje su od početka rata bili duboko ukopani i odakle su mogli držati veliki dio grada pod izravnom neprijateljskom vatrom.

Oslobođen je vrh Orlić odakle se moglo lakše pratiti neprijateljske pokrete i borbene aktivnosti te nanositi veće gubitke. Uz Pofaličku bitku i oslobađanje Orlića, osigurana je baza za dalje napredovanje prema Koti 850 – vrhu Žuči. U uslovima oskudice u mts-u, bitka za Orlić donijela je bogat ratni plijen: dvije haubice, dva brdska topa, protivtenkovski top, četiri minobacača 120mm itd. Čitav ratni plijen podijeljen je jedinicama u okruženom Sarajevu.

Tokom ove dvije bitke, neprijateljska propaganda bila je usmjerena prema kompromitovanju oficira bivše JNA koji su prišli u redove TO RBiH. Civilne vlasti, posebno predsjednik Izetbegović odbili su zauzeti sektaški stav prema ovim oficirima, kako će posvjedočiti jedan od komandanata odreda sa Orlića, te su cijeneći njihovu profesiju i znanje, postavljali ih na komandne i štabne funkcije gdje su mogli koristiti svoje znanje i sposobnosti.

Na Žuči 1996. godine, predsjednik Izetbegović je poručio:

„(...) bit ćemo jači i pobijedit ćemo ako budemo bolji od naših protivnika, ako uz vojnu snagu, koju moramo imati, budemo istovremeno i nosioci dokazanih ljudskih vrijednosti, a protiv jednonumlja, barbarstva, isključivosti i nasilja svake vrste. I obrnuto: izgubit ćemo tu bitku ako primijenimo logiku: sve što oni nama čine, činit ćemo i mi njima. Tada gubimo našu moralnu i političku prednost, a na sceni ostaje njihova brojna i materijalna nadmoć. Tu grešku ne smijemo napraviti“.

Godišnjice

Safet Zajko heroj oslobodilačkog rata

17. juna 1993. godine poginuo je slavni komandant 2. vmtbr Safet Zajko, na Mijatovića kosi. Zajko je bio na čelu boraca koji su sa prostora Žuči osiguravali opkoljeno Sarajevo i oslobađali njegove opsjednute teritorije.

Predsjednik Predsjedništva RBiH i vrhovni komandant ARBIH Alija Izetbegović, jedne je prilike posjetio jedinice 1. slavne i 2. vmtbr, da im čestita na postignutim rezultatima. Ostala su zabilježena sjećanja na tu posjetu:

„Sredinom decembra 1992. godine, kada smo razbili neprijateljske snage i zaposjeli Kotu 850, predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović se nalazio u inozemstvu, jer su bili aktuelni pregovori za prekid rata i mir u našoj zemlji. Kad se vratio u Sarajevo, krajem 1992. ili početkom 1993. godine, tokom januara je obišao položaje na Žuči. (...)“

Kad smo zastali na vrhu brda, komandant Šehović je Predsjedniku na zemljištu pokazivao gdje su prve borbene linije (...) Šehović je bio naročito raspoložen, pa je u obraćanju Predsjedniku unio tonove blage umjesne šale. Nabrajajući objekte koje su posjele naše jedinice na dostignutoj liniji, pokazao je brdo „Zajkov Vis“ ističući da je s tim objektom „Zajko imao puno problema“. (...) Šehović je na taj način pokazao zdrave drugarske odnose koje lično ima sa komandantom Safetom Zajkom. Na Šehovićevu šalu i Predsjednik i Zajko su se sa istim osjećajima simpatija nasmiješili. Mislim da je i Predsjednik osjetio pravu vrijednost Šehovićevu umjesne šale i da je zaključio kako su dobri odnosi između komandanata Šehovića i Zajke, ustvari, bitan dio borbene moći kojom su razbijane neprijateljske snage, upravo, na objektu do koga je bilo najviše stalo u četnicima i nama. (...)“

Napokon, u pokretu je spontano nastala situacija da Predsjednik razgovara sa Zajkom. Predsjednik mu je govorio da se u inostranoj štampi puno piše o našoj borbi, posebno o borbama oko Sarajeva, te da su engleski, francuski, njemački i drugi zapadni mediji često pominjali borbe na Žuči i Kotu 850. Zajko je ponosito slušao. Vjerujem da je bio vrlo zadovoljan što se u pozitivnom smislu mjesto i rezultati njegove borbe nalaze u centru pažnje svjetskih medija. (Ibrahim Dervišević, 1. slavna i viteška br.)

ALIJA
IZETBEGOVIĆ
M U Z E J

NEWSLETTER

JU Muzej "Alija Izetbegović" Sarajevo
Broj 3/2023 maj - juni 2023.

Urednik: **Nađa Berberović-Dizdarević MA**
Autor tekstova: **Halima Husić MA**
Grafička priprema: **Nervan Dizdar**

bh

Moja priča.

GIGASTIČNA
PONUDA

EXTRA

GIGE
SVIMA!

EXTRA
NET

45^{GB}

+ 300 min
+ 300 SMS

EXTRA
S

14^{GB}

+ 800 min
+ 800 SMS

EXTRA
M

30^{GB}

+ 1500 min
+ 1500 SMS

EXTRA
L

50^{GB}

+ 3000 min
+ 1500 SMS

EXTRA
XL

90^{GB}

+ 6000 min
+ 1500 SMS

EXTRA
XXL

150^{GB}

+ 10000 min
+ 5000 SMS

EXTRA
PREMIUM

200^{GB}

+ 10000 min
+ 5000 SMS